

DRUŠTVO PEDAGOGA REPUBLIKE SRPSKE

BANJA LUKA

KVALITET VASPITANJA I OBRAZOVANJA U PEDAGOŠKOJ TEORIJI I PRAKSI

- okvirne teze za pripremu referata i saopštenja na DRUGOM KONGRESU PEDAGOGA Republike srpske -

1. Kvalitet vaspitanja i obrazovanja – šansa budućnosti

- Kvalitet života i rada - kvalitet vaspitanja i obrazovanja.
- Kvalitet vaspitanja i obrazovanja u koncepciji razvoja *društva znanja*.
- Primjerenost vaspitanja i obrazovanja potrebama vremena i futuruloškim projekcijama društvenog razvoja – kvalitet kao „snaga budućnosti“.
- Kvalitetno znanje kao suštinski resurs i preduslov (ekonomskog; privrednog; kulturnog) razvoja društva.
- Kvalitetno vaspitanje i obrazovanje i budućnost (razvijanje kvaliteta međuljudskih odnosa; solidarnost i tolerancija; demokratija, rad i odgovornost; poštovanje ljudskih prava; nenasilna komunikacija i dijalog, kritičnost i kreativnost; očuvanje prirode i zdrav život, održiv razvoj čovječanstva...).

2. Teorijski problemi kvaliteta vaspitanja i obrazovanja

- Semantički problemi kvaliteta vaspitanja i obrazovanja: terminološka raznolikost (izvrsnost; pouzdanost; valjanost; obrazovni standardi; ...), višestrukost značenja (relacija između uloženi resursa i dobivenih rezultata; eksterno i interno mjerenje rezultata; sadržaj, kontekst i relevantnost obrazovanja) i različitost interpretacija.
- Različitost koncepcija kvaliteta vaspitanja i obrazovanja – kvalitet u značenjima: izuzetnost; konzistentnost; prikladnost svrsi (cilju) obrazovanja; vrijednost uloženi sredstava; transformativni potencijal).
- Bihevioristički pristup kvalitetu vaspitanja i obrazovanja (standardizovanost; objektivnost i preciznost mjerenja; testovi i ispiti kao bitne karakteristike kvaliteta; nastavnik kao menadžer procesa učenja; uvećanje zadataka učenja kao potkrepljenje).
- Humanistički pristup kvalitetu vaspitanja i obrazovanja (standardizovani kurikulumi se odbacuju; evaluacija je sastavni dio procesa učenja; nastavnik
- pomagač u procesu učenja; fokus na socijalni kontekst učenja).
- Kritički pristup kvalitetu vaspitanja i obrazovanja (obrazovanje ubrzava socijalne promjene; metode poučavanja, učenja i samoučenja ohrabruju razvoj kritičkog mišljenja; aktivna participacija učenika u dizajniranju vlastitog procesa učenja).
- Opšte teorije upravljanja kvalitetom (kvalitet definisan – skup obilježja proizvoda; kvalitet – relacija potreba i preferencija korisnika proizvoda).

- Određenje kvaliteta vaspitanja i obrazovanja sa aspekta socijalnih teorija, teorija učenja i instrukcionih teorija.
- Sistem kvaliteta vaspitanja i obrazovanja i njegove konstituente (poznavanje suštine i smisla kvaliteta; kapacitet obuke za kvalitet; upravljanje informacijama o kvalitetu vaspitanje i obrazovanja; upravljanje kvalitetom finansija).
- Kompetencije, ciljevi i ishodi učenja bitni elementi kvaliteta vaspitanje i obrazovanja.
- Sadržaji vaspitanja i obrazovanja (nastavni programi) bitna pretpostavka ostvarivanja kvaliteta vaspitno-obrazovnog procesa.
- Institucionalni okviri – upravljanje i rukovođenje obrazovanim institucijama – bitne pretpostavke razvijanja kvaliteta vaspitanja i obrazovanja.
- Učenik i nastavnik u koncepcijama razvijanja kvaliteta vaspitanja i obrazovanja.
- Od reproduktivnog ka produktivnom, od statičkog ka dinamičkom, od nepromjenljivog ka operativnom vaspitanju i obrazovanju – strategija uspostavljanja kvaliteta.
- Znanje je konstrukt ličnosti (stvora ga, uvećava i unapređuje, primjenjuje i predaje samo čovjek) – znanje „ne boravi u knjizi“ banci podataka ili softverskom programu – tu se nalaze samo informacije.

3. Društveno-socijalni kontekst kvaliteta vaspitanja i obrazovanja

- Socio-kulturno okruženje – bitan faktor kvaliteta vaspitanja i obrazovanja.
- Centri političke moći i konceptualizacija kvaliteta vaspitanja i obrazovanja (kvalitet čega i kvalitet za koga).
- Razlike u pristupu kvalitetu koji je dirigovan „odozgo“ (obrazovne vlasti i „odozdo“ (škole, nastavnici, učenici i roditelji).
- Mogućnosti generalizacije kvaliteta vaspitanja i obrazovanja u odnosu na različite socio-kulturne kontekste (lokalna zajednica, država, širi region) – ujednačavanje kvaliteta (jednakost i univerzalnost) vode opadanju kvaliteta vaspitanja i obrazovanja.
- Kultura kvaliteta sastavni dio i bitna pretpostavka kulture života.
- Kvalitet vaspitanja i obrazovanja – nacionalni prioritet obrazovne politike.
- Kvalitet vaspitanja i obrazovanja izveden iz vizije društva, vrijednosnog sistema, kulture, tradicije i društvenih konstrukata obrazovanja.

4. Metodološki okviri istraživanja kvaliteta vaspitanja i obrazovanja

- Različiti metodološki pristupi istraživanju kvaliteta vaspitanja i obrazovanja.
- Nedovoljna razvijenost specifične metodologije empirijskih istraživanja kvaliteta vaspitanja i obrazovanja (eksperimentalna i longitudinalna istraživanja).
- Metodološke specifičnosti identifikacije temeljnih obilježja kvaliteta vaspitanja i obrazovanja.
- Metodološki aspekti evaluacije i monitoringa kvaliteta procesa i efekata vaspitanja i obrazovanja.
- Primjerenost metoda, tehnika i instrumenata istraživanju problema kvaliteta vaspitanja i obrazovanja.

- Istraživanje standarda kvaliteta (standardi – izraz očekivanja društva; standardi – ciljevi obrazovanja; standardi – prosječni nivoi postignuća).

5. Kvalitet u teoriji i praksi predškolskog vaspitanja i obrazovanja

- Pravo djece na pristup kvalitetnom predškolskom vaspitanju i obrazovanju (položaj i uloga djece predškolskog uzrasta u sistemu obrazovanja, legislativi i obrazovnim strategijama; modeli obuhvata djece kvalitetnim predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem).
- Filozofija, ciljevi, kompetencije i ishodi predškolskog vaspitanja – osnovne konstituente kvaliteta predškolskog vaspitanja.
- Kvalitet programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja i njegov uticaj na vaspitni proces (komparativni pristupi izučavanju i izgradnji predškolskih programa; integrisanje programa, sukonstrukcija programa, otvoreni programi, alternativne koncepcije predškolskog vaspitanja).
- Povezanost kvaliteta predškolskog vaspitanja i obrazovanja sa razvojem, učenjem, aktivnostima i igrom djece (holistički pristup razvoju djece, povezanost učenja i razvoja u vaspitnom procesu; kvalitet učećih aktivnosti; pedagoške funkcije igre u predškolskom vaspitanju; kvalitet inkluzivnog predškolskog vaspitanja i obrazovanja).
- Teorijski i empirijski pedagoško-metodički problemi u organizovanom predškolskom vaspitanju i obrazovanju iz ugla kvaliteta (planiranje i evaluacija vaspitno-obrazovnog procesa – faktor kvaliteta; izbor sadržaja, oblika, metoda i strategija rada vaspitača; podsticajno materijalno i socijalno okruženje dječijih vrtića; partnerstvo sa porodicom).
- Evaluacija programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja (eksterna i interna evaluacija u predškolskim ustanovama; praćenje procesa vaspitanja i vrednovanje njegovih efekata; samoevaluacija praktičara).
- Kompetencije vaspitača i stručnih saradnika (pedagoga, psihologa, socijalnih radnika) i razvoj kvaliteta u predškolskim ustanovama (refleksivnost praktičara; standardizacija profesije; istraživačko-razvojni projekti praktičara; kvalitet iz ugla društvenog statusa profesije).
- Školovanje i profesionalni razvoj vaspitača i stručnih saradnika – razvojna determinanta kvaliteta predškolskog vaspitanja (upisna politika u visokom obrazovanju; kvalitet programa za obrazovanje vaspitača; mentorstvo i međugeneracijsko dijeljenje).

6. Kvalitet osnovnog obrazovanja i vaspitanja

- Ciljevi, kompetencije i ishodi – bitne konstituente kvaliteta osnovnog obrazovanja i vaspitanja.
- Strategija i koncepcija promjena osnovnog obrazovanja i vaspitanja – put ka povećanju kvaliteta.
- Kvalitet nastavnog plana i programa osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

- Kvalitet udžbeničke literature i ostalih izvora saznanja u osnovnom obrazovanju i vaspitanju.
- Razvijanje standarda kvaliteta osnovnog obrazovanja i vaspitanja.
- Planiranje, programiranje i realizacija kvalitet osnovnog obrazovanja i vaspitanja.
- Sistem praćenja i vrednovanja (interne i eksterne evaluacije) kvaliteta procesa i ishoda osnovnog obrazovanja i vaspitanja.
- Strategije poučavanja, učenja i samousmjerenog učenja u poboljšavanju kvaliteta osnovnog vaspitanja i obrazovanja.
- Pedagoški aspekti inkluzivnog osnovnog obrazovanja i vaspitanja (teorijska utemeljenost, inkluzivna nastava, inkluzivna kultura, praktični problemi).
- Savremene strategije, metode i postupci učenja – put ka kvalitetnom osnovnom obrazovanju i vaspitanju.
- Integrisana nastava u mlađim razredima osnovne škole i kvalitet obrazovno-vaspitanog procesa.
- Koordinacija i partnerski odnosi faktora vaspitanja (porodica, škola, vaspitač, vaspitanik, društvena sredina) osnov razvoja kvalitetnog osnovnog obrazovanja i vaspitanja.
- Interkulturalnost – mogućnost povećanja kvaliteta osnovnog obrazovanja i vaspitanja.
- Kvalitet rada nastavnika i učenika u osnovnom obrazovanju i vaspitanju.
- Kvalitet rada pedagoga i ostalih stručnih saradnika (pedagoga, psihologa, socijalnog radnika) u osnovnom obrazovanju i vaspitanju.
- Inicijalno obrazovanje, stručno usavršavanje i profesionalni razvoj kadrova za kvalitetan rad u osnovnom obrazovanju i vaspitanju.

7. Kvalitet srednjeg obrazovanja i vaspitanja

- Eksterno i interno praćenje i vrednovanje kvaliteta srednjeg obrazovanja i vaspitanja sa individualnog, društvenog i stručnog aspekta.
- Primjerenost mreže, strukture i organizacije srednjih škola – pretpostavka kvalitetnog ostvarivanja ciljeva i zadataka srednjeg obrazovanja i vaspitanja.
- Upisna politika u srednjem obrazovanju i vaspitanju – faktor povećanja kvaliteta.
- Kvalitet nastavnih planova i programa pojedinih stručnih zanimanja (optimalni omjeri opšteg, stručnog i praktičnog osposobljavanja).
- Srednje obrazovanje i vaspitanje u prevenciji pojava neprihvatljivih oblika ponašanja mladih (nasilja, droge, kriminala, prostitucije ...).
- Kvalitet ostvarivanja vaspitne funkcije srednje škole.
- Povezanost srednjeg i visokog obrazovanja (upis bez prijemnog ispita; pritisak na gimnazije i četvorogodišnje srednje škole; strukovno ili zanatsko obrazovanje u opadanju; smisao profesionalnog usmjeravanja i mogućnost školovanja prema sposobnostima, interesovanjima ...).
- Srednje obrazovanje i vaspitanje u funkciji cjeloživotnog obrazovanja i razvoja pojedinca kao kreativne građanske ličnosti sa svim demokratskim i kulturnim vrijednostima.

- Stručna i pedagoška osposobljenost nastavnika teorijske i praktične stručne nastave u srednjim stručnim školama – uslov kvalitetnog stručnog osposobljavanja.
- Sistem (obaveznog i izbornog) stalnog stručnog usavršavanja i profesionalnog razvoja nastavnika i kvalitet srednjeg obrazovanja i vaspitanja.
- Optimalne mogućnosti i načini izbora inicijalnog (stručnog i pedagoškog) obrazovanja nastavnika – pretpostavka kvaliteta srednjoškolskog obrazovanja i vaspitanja.

8. Kvalitet obrazovanja odraslih u teoriji i praksi

- Društveno-socijalni aspekti poboljšanja kvaliteta obrazovanja odraslih.
- Potrebe i mogućnosti unapređivanja kvaliteta osnovnog obrazovanja odraslih.
- Institucionalne osnove srednjeg obrazovanja odraslih.
- Pedagoško-metodički problemi u procesu obrazovanja odraslih.
- Kvalitet neformalnog (informalnog) obrazovanja odraslih.
- Evaluacija i istraživanje kvaliteta obrazovanja odraslih u teoriji i praksi.

Teze u okvirima navedenih područja (1 – 8) imaju orijentacioni karakter. Učesnici Kongresa mogu u okviru opšte teme izabrati druge teorijske i praktične probleme koji se odnose na KVALITET vaspitanja i obrazovanja.